120 godina Gimnazije u Koprivnici

Kroz svoju bogatu povijest (1906. – 2026.), koprivnička je gimnazija prošla put od skromnih početaka u tuđim učionicama do jedne od najmodernijih i najuspješnijih srednjih škola u Hrvatskoj.

Kraljevska zemaljska vlada u Zagrebu ukinula je 1906. godine Višu pučku školu i osnovala Privremenu malu realnu gimnaziju. Nastava je počela 12. rujna iste godine u zgradi pučke škole. Dana 15. rujna 1908. svečano je otvorena nova, namjenska zgrada škole uz prisustvo bana Pavla Raucha, a car Franjo Josip I. je potpisao odobrenje za osnivanje Kraljevske male realne gimnazije u Koprivnici. Nakon Drugog svjetskog rata mala gimnazija se transformira u osmogodišnju realnu gimnaziju. Tijekom reforme obrazovanja 1970. gimnazija privremeno gubi klasični gimnazijski ustroj unutar Centra usmjerenog obrazovanja (CUP), ali obnavlja svoju tradiciju 1990. godine. Škola preuzima ime podravskog književnika Frana Galovića i seli se u novu, modernu, visokotehnološku zgradu, koja danas uključuje više od 30 specijaliziranih kabineta i višenamjensku trodijelnu sportsku dvoranu.

Mala realna gimnazija u Koprivnici

Gimnazija "Fran Galović"

Tijekom 120 godina, kroz učionice gimnazije u Koprivnici prošli su brojni profesori i učenici koji su ostavili duboki trag u hrvatskoj znanosti, kulturi, sportu i društvenom životu. Od suvremenih nastavnika i mentora spomenimo tek neke od njih: Lucija Lauš Leščan (matematika), Marina Njerš (matematika), Igor Fulir (matematika), Marko Vargović (fizika), Željka Perošić (fizika, kemija), Danijel Kolarić (fizika, informatika), mr. sc. Vjekoslav Robotić (geografija i dugogodišnji ravnatelj). Oni su se istaknuli u novijoj povijesti gimnazije kao suautori školskih monografija, Ljetopisa te pokretača modernih znanstvenih manifestacija (kao Dan za znanost). Gimnazija i danas nastavlja tradiciju izvrsnosti kroz Udrugu maturanata koprivničke gimnazije (2007. – 2012.), a od 2013. Generacija koprivničkih maturanata (GEKOMA), koja okuplja bivše učenike i profesore radi podrške novim generacijama talentiranih učenika koji su kroz povijest ostvarili izvanredne rezultate na međunarodnim olimpijadama i natjecanjima iz fizike te srodnih prirodoslovnih disciplina (astronomije i astrofizike), koje se izravno oslanjaju na vrhunsko poznavanje fizikalnih zakona. David Prelogović je 2014. ostvario najveći uspjeh u povijesti koprivničkog školstva plasmanom u peteročlanu ekipu Hrvatske. Predstavljao je našu državu na Međunarodnoj olimpijadi iz fizike u Astani (Kazahstan). Zbog svojih iznimnih rezultata iz fizike i astronomije, bio je i višestruki dobitnik prestižne domaće nagrade Oskar znanja. Fizika i astronomija u koprivničkoj su gimnaziji tradicionalno povezane, a

učenici redovito donose priznanja s najvećih svjetskih smotri. Iste godine kada je David briljirao u fizici, Karlo Šerbetar i Ivan Orehovec su se plasirali na Međunarodnu olimpijadu iz astronomije i astrofizike u Suceavi (Rumunjska), čime je škola te godine imala čak tri olimpijca. Klaudija Molnar, jedna je od najtrofejnijih učenica škole, koja drži županijski rekord s čak četiri osvojena Oskara znanja upravo za svoje uspjehe i visoke plasmane na natjecanjima iz astronomije i astrofizike. Ovi uspjesi rezultat su ne samo talenta učenika, već i kontinuiranog rada mentora, poput profesorica Željke Perošić i Marine Njerš, profesora Marka Vargovića i Danijela Kolarića te redovitih projekata i manifestacija poput poznatog već tradicionalnog školskog Dana za znanost.

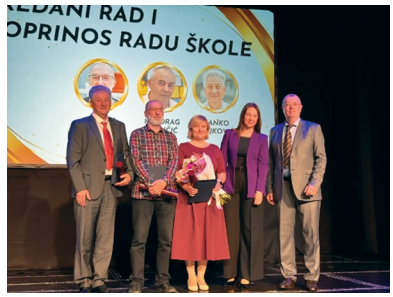

Nagrađeni najuspješniji učenici i profesori prigodom 120 godina Gimnazije. Lijevo: Jakov Jurić (kategorija STEM) – za iznimne rezultate u prirodnim znanostima i tehnologiji, Mislav Vizjak (kategorija društveno-humanističkih znanosti i nominacija u STEM kategoriji) – svestrani um koji uspješno spaja naizgled nespojive discipline, Tena Jurlina (kategorija sport) – predvodnica sportske izvrsnosti koja nastavlja tradiciju GFG-a kao sportske sile, Vili Lipuš, Petar Ferčec i Lejla Krtanjek (kategorija za humani pristup i aktivnosti u školi) – učenici koji su nas podsjetili da su empatija i ljudskost jednako važni stupovi obrazovanja kao i same ocjene. Desno: profesorica Lidija Novosel – proglašena za najbolju profesoricu škole, što je potvrda njezine vrhunske stručnosti i neizmjernog truda, profesori Neven Kekez, Miodrag Maričić i Ranko Gojković – tri imena i tri čovjeka koja su javno prepoznata i nagrađena za svoj 'predani rad i doprinos radu škole', a koji su svojim dugogodišnjim radom utkali sebe u same temelje GFG brenda.

Gimnazija "Fran Galović" (GFG) u Koprivnici obilježila je Svečanom akademijom 120 godina postojanja. Gimnazija je uspješna, živa institucija koja već više od stoljeća oblikuje lidere, znanstvenike, sportaše i, prije svega, kvalitetne ljude. Svečana akademija Gimnazije pokazala je kako se bogata povijest duga 120 godina ne mora samo pasivno štovati, već se na njoj može i mora graditi moderna, europska i humana škola. Kada visoki rezultati prestanu biti iznimka i postanu svakodnevni standard, jasno je da je formula uspjeha pronađena.

Učenici i mentori Gimnazije kontinuirano ostvaruju povijesne rezultate u STEM području na državnoj i međunarodnoj razini. Škola se profilira kao jedan od glavnih centara izvrsnosti u Hrvatskoj za matematiku, fiziku i astronomiju kroz nekoliko ključnih postignuća i manifestacija.

Spomenimo ovom prilikom istaknute profesore matematike i fizike Gimnazije koji su odgojili svoje nasljednike tj. buduće vrsne nastavnike matematike i fizike.

Ivan Međurečan (1946. – 2018.) je još kao student 1969. počeo raditi u Srednjoj školi u Đurđevcu. No, nakon što je diplomirao 1970. počeo je raditi u srednjoj školi u Koprivnici. Gotovo cijeli svoj radni vijek poučavao je matematiku, najprije u COUO "Ivo

Marinković", a zatim u Gimnaziji "Fran Galović" Koprivnica, do 2003. kada je zbog bolesti otišao u mirovinu. Tri godine je radio u Podravki gdje je bio zaslužan za osnivanje Podravkinog računalnog centra. Bio je prvi koprivnički profesor sa statusom savjetnika kojega je stekao 1996., a ujedno i među prvima u Hrvatskoj. Tijekom radnog vijeka bio je mentor nizu učenika koji su kasnije postigli zapažene rezultate na državnim natjecanjima. Zanimljivo je da je kao informatički entuzijast svojevremeno u Koprivnicu donio jedno od prvih Texas instruments programabilnih računala. Osim matematike, bio je i zaljubljenik u nogomet. Igrao je za Omladinac iz rodnog Kalinovca, a za vrijeme studija za zagrebačku Lokomotivu. Osamdesetih godina bio je i član uprave koprivničkog Slavena.

Marina Njerš (rođ. Erdec, 1976.) od 1999. radi u Gimnaziji "Fran Galović" Koprivnica, upravo u školi koju je i završila 1994. Te godine upisuje PMF, Matematički odsjek gdje je diplomirala 2000. Predavač je matematike na Sveučilištu Sjever od 2017., najprije kao ocjenjivač, a zatim moderator i trenutno član stručne radne skupine iz matematike. Suautor je udžbenika iz Matematike za treći razred srednjih škola, voditelj brojnih stručnih radionica i predavanja na županijskim, međužupanijskim i državnim skupovima. Bila je dugogodišnji voditelj županijskog stručnog vijeća nastavnika Koprivničko-križevačke županije. Jedna je od osnivača Centra izvrsnosti u Koprivnici, dopredsjednica Udruge mladih koprivničkih matematičara i dio organizacijskog tima ekipnog matematičkog natjecanja Mathema u Koprivnici. Napredovala je u zvanje profesorice savjetnice, a šest puta je i dobitnik Nagrade MZO i MZOM-a za najuspješnije odgojno obrazovne radnike (2020. – 2025.). U GFG-u, Koprivnica koordinira Erasmus+ projekte te ju je AMPEU imenovao Erasmus ambasadoricom. U slobodno vrijeme bavi se kulturnom baštinom Peteranca gdje je zaslužna za zaštitu umijeća izrade peteranskog bijelog veza koji se od 2024. nalazi na listi zaštićenih nematerijalnih dobara Republike Hrvatske te drži edukacije za učenike i zainteresirane za kulturnu baštinu Podravine. Autor je i suautor dviju etno knjiga Zableni zvoni i File – Peteransko blago.

Ljubomir Car (rođ. 1949.) je istaknuti profesor fizike i dugogodišnji mentor u Gimnaziji "Fran Galović" u Koprivnici. Poznat je po svom predanom radu s učenicima, popularizaciji znanosti te izvrsnim rezultatima na natjecanjima iz fizike i astronomije. Godinama je pripremao učenike za visoke razine natjecanja. Pod njegovim vodstvom, učenici koprivničke gimnazije redovito su osvajali prva mjesta na državnim natjecanjima iz astronomije (kao učenice Klaudija Molnar i Mateja Štefanić) te se plasirale u hrvatske olimpijske timove iz fizike (učenik David Prelogović). Kao dio poticanja interesa za modernu znanost, Ljubomir Car je u više navrata sudjelovao u organizaciji i vođenju uspješnih učenika fizike u stručne posjete europskom laboratoriju za nuklearna istraživanja – CERN u Ženevi. Brojni njegovi bivši učenici, danas uspješni inženjeri, znanstvenici i stručnjaci, rado ističu upravo profesora Cara kao ključnu osobu koja im je usadila trajnu ljubav prema fizici i usmjerila njihove karijere.

Danijel Kolarić (rođ. 1984.) je profesor fizike i informatike i životni mentor koji vodi učenike kroz srednjoškolske izazove. Završio je diplomski studij na PMF-u u Zagrebu, gdje je kroz svoje diplomske radove pokrio oba smjera svoje struke – i fiziku i matematiku/informatiku: Diplomski rad iz fizike (2011.) pod naslovom *Kvazikristali kao potencijalni termoelektrični materijali*, izrađen pod mentorstvom dr. sc. Ane Smontare na Institutu za fiziku. Rad se bavi specifičnim materijalima kompleksne strukture (kvazikristalima za čije otkriće je dodijeljena Nobelova nagrada za kemiju 2011. izraelskom znanstveniku Danielu Shechtmanu) i njihovim svojstvima za primjenu u termoelektričnim sustavima. Diplomski rad iz matematike/informatike (2009.) pod naslovom *Varijacijski principi za svojstvene vrijednosti hermitskih matrica*, obranjen je na Matematičkom odsjeku PMF-a

u Zagrebu. Primarno radi u srednjoškolskom obrazovnom sustavu, što znači da je njegov rad usmjeren na stručno-pedagošku djelatnost, edukaciju te popularizaciju znanosti, a ne na primarna akademska istraživanja i izradu samostalnih znanstvenih radova. Ipak, ostvaruje važnu poveznicu između srednje škole i znanstvenih institucija kroz stručne aktivnosti, organizirajući i prateći učenike u posjete vrhunskim istraživačkim ustanovama, poput Instituta za fiziku u Zagrebu. Time izravno sudjeluje u projektima popularizacije znanosti i približava znanstvene metode srednjoškolcima te vodi pripremu učenika za natjecanja iz astronomije, fizike i informatike, usmjerava mlade talente u obradi njihovih prvih praktičnih i istraživačkih projekata, sudjelovanjem u organizaciji manifestacija poput Dana za znanost, prenosi i prezentira znanstvene koncepte široj javnosti.

Svjetski prepoznatljivi znanstvenici Alumni Gimnazije u Koprivnici

Zoran Vondraček je redoviti profesor u trajnom zvanju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Rođen je 28. srpnja 1959. u Zagrebu, osnovnu školu i gimnaziju završio je u Koprivnici. Studij matematike upisao je na PMF-u u Zagrebu 1978., diplomirao 1982. na smjeru Matematička informatika i statistika s diplomskim radom *Kruti sistemi diferencijalnih jednadžbi* (mentor prof. dr. sc. Mladen Alić). Postdiplomski studij iz matematike upisao je 1982. na PMF-u u Zagrebu. Sudjeluje u radu Seminara iz teorije vjerojatnosti. Magistrirao je 1985. magistarskim radom *Kvazimartingali* (mentor prof. dr. sc. Nikola Sarapa). Godine 1987. otišao je na doktorski studij u SAD na University of Florida, gdje je doktorirao 1990. disertacijom *Special classes of excessive functions satisfying Harnack principle* (mentor prof. dr. sc. Murali Rao). Od 1. prosinca 1982. zaposlen je na PMF-u Matematički odjel Sveučilišta u Zagrebu. Brzo je napredovao u svom zvanju, da bi 2002. bio izabran za redovitog profesora, a 2007. postaje redoviti profesor u trajnom zvanju. Od prosinca 1993. do studenog 1994. boravio je na Fachbereich Mathematik, Universität der Saarlandes, Saarbrücken, Njemačka, kao stipendist zaklade Alexander von Humboldt. Akademsku godinu 1998./99. proveo je kao gostujući profesor na Department of Mathematics, University of Illinois at Urbana-Champaign. Bavi se teorijom vjerojatnosti, preciznije teorijom slučajnih, specijalno Markovljevih procesa, vjerojatnosnom teorijom potencijala i stohastičkom analizom. Objavio je velik broj znanstvenih radova, znanstvenu monografiju Bernstein Functions: Theory and Applications, Walter de Gruyter 2010., te bio kourednik izabranih radova Williama Fellera, Selected Papers I, II, Springer 2015. Sudjelovao je na brojnim znanstvenim konferencijama, a svoje radove je prezentirao na kolokvijima i seminarima u raznim europskim zemljama, SAD-u, Kanadi, Kini, Japanu i Koreji. Bio je voditelj četiri hrvatska i pet međunarodnih znanstvenih projekata (SAD, Njemačka, Austrija i Slovenija). Na preddiplomskim i diplomskim studijima matematike na PMF-u uveo je tri nova kolegija (Markovljevi lanci, Slučajni procesi, Financijsko modeliranje) i predavao još desetak raznih drugih kolegija. Jedan je od osnivača diplomskog studija Financijska i poslovna matematika. Na postdiplomskom studiju matematike uveo je i predavao nekoliko kolegija. Jedan je od pokretača specijalističkog studija Aktuarska matematika, gdje je, također, držao predavanja. Bio je voditelj mnogobrojnih diplomskih i magistarskih radova, te doktorskih disertacija. Predavao je na dodiplomskim i doktorskim studijima u SAD-u. Dobitnik je Nagrade HAZU za 2006. za područje prirodnih znanosti i matematike te državne nagrade za znanost za 2010. Član je Uređivačkog odbora znanstvenog časopisa Glasnik matematički (od prosinca 1994. do lipnja 1998. izvršni

urednik). Bio je predsjednik Matičnog odbora za matematiku. Član je Hrvatskog matematičkog društva, American Mathematical Society i Institute of Mathematical Statistics `https://web.math.pmf.unizg.hr/~vondra/`.

Ana Smontara je ugledna hrvatska, međunarodno priznata fizičarka, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju na Institutu za fiziku u Zagrebu. Popularizatorica je znanosti, blisko povezana s Gimnazijom u Koprivnici (kontinuiranom podrškom projekata promocije znanosti, pokretanjem Udruge maturanata Gimnazije "Fran Galović", sudjelovanjem u projektu Dan za znanost,. . .), i Matematičko-informatičkim obrazovnim centrom (MIOC, danas XV. gimnazija u Zagrebu), gdje je na početku karijere predavala fiziku i odgajala generacije izvrsnih učenika.

Rođena je 23. lipnja 1949. u Koprivnici, gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju. Studirala je fiziku na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1968. – 1971.) i diplomirala na smjeru inženjer fizike diplomskim radom *Fazni prijelazi homologne serije tekućih kristala 4-n-alkoxybenzylidene-4'-phenylazoaniline* (mentor prof. dr. sc. Boran Leontić) 1977. Prvo je (1977. – 1989.) radila kao profesor fizike na Pedagoškom obrazovnom centru (danas V. gimnazija) i MIOC-u. Paralelno je završila postdiplomski studij prirodnih znanosti polje fizika na Sveučilištu u Zagrebu, na kojem je obranila magistarski rad *Porijeklo anomalija u električnoj otpornosti* $ZrTe_5$ (mentori prof. dr. sc. Boran Leontić i dr. sc. John R. Cooper) 1989. Godine 1988. zaposlila se na Institutu za fiziku Sveučilišta u Zagrebu u Odjelu fizike metala II (voditelj dr. sc. John R. Cooper) kao znanstveni asistent. Doktorski rad *Heat transport in charge density waves systems* (mentor: prof. dr. sc. Slaven Barišić) obranila je na PMF-u Sveučilišta u Zagrebu 1991. Odmah je izabrana u znanstvenog suradnika i postala voditeljica *Laboratorija za mjerenje toplinske vodljivosti* do 2002., a kasnije *Laboratorija za fiziku transportnih svojstava* do umirovljenja, 2015. Znanstvenu aktivnost nastavlja i nakon umirovljenja kao suradnica Laboratorija, danas *Grupe za istraživanje kompleksnih i jako koreliranih funkcionalnih materijala* u Odsjeku za istraživanje materijala u ekstremnim uvjetima Znanstveno-istraživačkog odjela IF-a (`http://condensed-matter2.ifs.hr/`). Njezina znanstvena istraživanja su prvenstveno eksperimentalnog karaktera i pokrivaju razne probleme fizike kondenzirane materije vezane za transport naboja i topline u sustavima reducirane dimenzije, kvazikristalima, kompleksnim metalnim sistemima s gigantskim jediničnim ćelijama, te slojastim materijalima koji se, između ostalog, ističu supravodljivošću na naročito visokim temperaturama, visokim termoelektričnim učinkom, te prilagodljivošću kemijske i prostorne strukture kroz interkalaciju atoma i molekula u prostor između slojeva, što ih čini i tehnološki iznimno zanimljivim i obećavajućim u područjima skladištenja, konverzije ili transporta energije. Objavila je preko 130 izvornih znanstvenih radova i poglavlja u knjigama koji su visoko citirani u znanstvenoj literaturi i bila je hrvatski koordinator nekoliko bilateralnih projekata i europskih mreža suradnji. Hrvatska je voditeljica međunarodnih projekata: *Understanding the role of phonons in novel electronic and magnetic materials* NSF projekt (2000. – 2001.); *Thermal transport and magnetic properties in highly frustrated magnet* Swiss-Croatian JRP SCOPES (2005. – 2008.); *Highly frustrated magnetism* European Science Foundation (2005. – 2010.); *New electronic states driven by frustration in layered materials* UKF projekt (2010. – 2012.), suradnica europskih projekata *Thermodynamical and Optical Properties of Inorganic One Dimensional Conductors Exhibiting Charge Density Wave Transport* (1990. – 1994.) i *Strengthening the SOLid state research capacities in Zagreb by the introduction of the Nuclear Magnetic Resonance*

method SOLeNeMaR, FP7 (2009. – 2012.). Bila je članica Znanstvenog i Upravnog odbora Integrated centre for the development of Metallic Alloys and Compounds (2009. – 2014.). Bila je pozvani predavač na brojnim međunarodnim konferencijama, radionicama i školama, te gostujuća znanstvenica na sveučilištima u Francuskoj, SAD-u, Japanu, Njemačkoj, Švicarskoj i Mađarskoj (`https://ifs.hr/people/smontara-ana/`). Bila je mentorica na pet doktorskih disertacija (Ante Bilušić, 2003.; Željko Bihar, 2005.; Denis Stanić, 2009.; Petar Popčević, 2010.; Kristijan Velebit, 2014.), dva magistarska (Ante Bilušić, 1999. i Željko Bihar, 2004.) i preko desetak diplomskih radova. Bila je kovoditeljica doktorskih radova na Sveučilištu u Ljubljani (Martin Kljanjšek, Marko Jagodić, Stanislav Vrtnik, Matej Bobnar) te domaćin i suradnik na postdoktoranskim projektima Nevena Barišića s EPFL-a u Lausani, danas redovitog profesora na Tehničkom Sveučilištu u Beču i PMF-u u Zagrebu (`https://ifs.hr/institute/annual-report/`). Recenzentica je za više vodećih međunarodnih časopisa u području fizike. Njezin znanstveni rad i doprinosi prepoznati su na globalnoj razini. Stručna zajednica svrstava je među istaknute fizičarke koje su obilježile hrvatsku znanost i otvorile put novim generacijama istraživača. Aktivna je u popularizaciji znanosti još od studentskih dana, bila je tajnica Odbora za natjecanja iz fizike u osnovnim i srednjim školama od 1981. do 1988., inicijatorica i jedan od pokretača Ljetne škole mladih fizičara koja se održava od 1984., jedna od pokretača E-škole fizike 1996., suorganizatorica Međunarodne olimpijade iz fizike u Portorožu 1985., članica Međunarodne komisije Međunarodne olimpijade iz fizike i voditeljica nacionalne ekipe od 1988. do 1996., te članica uredništva od 1987., a od 1998. do 2008. njegova urednica za fiziku. Pored toga, bila je predsjednica Organizacijskog odbora za razvoj visokog obrazovanja i znanosti u Gradu Koprivnici (2011. – 2013.) (Medijsko sveučilište, 2014. integrirano u Sveučilište sjever). Dobitnica je mnogih priznanja u zemlji i inozemstvu, posebno značajno u znanosti je *Fellow of the International Conference on Phonon Scattering in Condensed Matter*, 1992., te javno priznanje 2007. godine Medalje Grada Koprivnice za osobite zasluge u promicanju znanosti i prosvjete u Podravini i rodnom gradu. Članica je Hrvatskog fizičkog društva i Europskog fizikalnog društva, Hrvatskog vakuumskog društva, te European integrated centre for the development of Metallic Alloys and Compounds (Europskog centra za razvoj, European CMetAC) (`http://www.eucmac.eu/`). Sa suradnicima: Petar Popčević (IF Zagreb), Ante Bilušić (PMF Split), Mario Novak (PMF Zagreb), Osor Barišić (ravnatelj IF-a), a sudjelovala je i na premještanju C-MAC NSU-a iz Belgije u Hrvatsku.

Literatura

[1] Istaknuti nastavnici matematike i fizike Gimnazije u Koprivnici, Matematičko-fizički list, **77**, 305, 2026.

[2] Ana Smontara, *XI. Dan za znanost Gimnazija "Fran Galović" Koprivnica, 28. ožujka 2026. g.*, Matematičko-fizički list, **76**, 304, 2025./26.

[3] Ana Smontara, *David Prelogović, fizičar, zaljubljenik u astronomiju i astrofiziku*, Matematičko-fizički list, **76**, 301, 2025./26.

[4] Ana Smontara, *Hrvoje Abraham, teorijski fizičar, stručnjak za računalne metode i simulacije*, Matematičko-fizički list, **76**, 303, 2025./26.

[5] Ana Smontara, *7. Dan za znanost koprivničke Gimnazije*, Matematičko-fizički list, **73**, 289, 2022./23.

[6] Ana Smontara, *Dan za znanost Gimnazije "Fran Galović", 31. svibnja 2014., Koprivnica*, Matematičko-fizički list, **65**, 257, 2014./15.

[7] Ana Smontara, *Mile Cindrić*, Matematičko-fizički list, **67**, 267, 2016./17.

[8] Ante Bilušić, *Ana Smontara, istaknuta znanstvenica i popularizatorica fizike, urednica za fiziku MFL-a gotovo jedno desetljeće*, Matematičko-fizički list, **70**, 280, 2019./20.

Željko Hanjš, Ana Smontara